

SZARVAS ÉS VIDEKE

SZERKESZTŐSÉG:

Belicey-út 9 szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratot a szerkesztőség nem ad vissza. Nyilttérben egy sor közlési díja 50 f.

Társadalmi és szépirodalmi hetilap.

FELELŐS SZERKESZTŐ: KRECSMÁRIK ENDRE

KIADÓHIVTAL:

Belicey-út 9 szám, hová az előfizetés, .. és a hirdetési pénzek küldendők. ..

Előfizetés: Egész évre 8 k, fél évre 4 k, negyedévre 2 k. Egy szám 20 f.

Gyöngyös.

Szépen virágzó magyar város üszkös romjai merednek ijesztően és végtelenül szomorun az ég felé. A pusztító lángnyelvek felperzseltek ismét egy csomó békés otthont, megsemmisítettek e háborus időkben ötszörösen nagyobb értékű javakat s az izzó zsarátnokok holttesteket is beborítanak. Milliós károk, jaj, inség és nyomor sikolt felénk a kormos romhalmazból, melyben az elhamvadt Istenháza úgy tekint felénk, mint a végzett döbbenetes, megrendítő ujjmutatása. Háboru, aszály s a jó ég sok más csapása tesz próbára keresztényi hitünket és béketüresünket s íme a megpróbáltatás újabb percei köszöntenek e szézsorosan megbünhödött szegény magyar népre! Még a tűz is ellenünk szövetezik. Hát már égen és földön minden vesztünkre tör? Lesz-e menekvés már a rettenetes sorscsapások elől? Lesz-e már nyugalom és pihenés e soha véget érni nem akaró, kimondhatatlan küzdelemben? De e nagy napokban nem volna méltó hozzánk a legkisebb csüggedés sem. Erős lélek, erős akarat átalvezet bennünket az élet legkeservesebb percein is. Ha eddig eljutottunk, fogunk tudni haladni továbbra is. Fel a fejvel s nézzünk büszkén, nemes fölénnyel a megpróbáltatások szemébe! És ha fanatikus hittel tudtuk remélni egy ezredéven át, miért ne hinnők, remélnők, várnók továbbra is az ige beteljesülését, hogy: „Boldog lesz még egykor a magyar“?!

Háborus képek

A gazdák kötelesek egymást segíteni.

Báró Ghillányi Imre földművelésügyi m. kir. miniszter szigorú rendeletben felhívja az alispán figyelmét arra, tegyenek meg mindent, hogy a nyári gazdasági munka elvégzése biztosított legyen. A miniszter elvárja, hogy a gazdák kölcsönösen segítsék egymást, senki a munka elhúzásával vagy ame-

rikázással a munkáskezek okos elosztását meg ne akadályozza. A közigazgatási hatóságok ilyen esetekben a törvény teljes szigorával járjanak el.

Veszteségi kimutatás szarvasi és környéki hősökéről

Szarvasiak: Gulyás János 16-os huszár, sz. 1895, sebesült; Komár II. Mihály 101. gy. e., sz. 1885., orosz hadifogoly; Osztrólczy János 101. gy. e., sz. 1893., sebesült; Hasuga István 101. gy. e., sz. 1891., sebesült; Pályos György 101. gy. e., sz. 1890, sebesült; Szonkoly János 101. gy. e., sz. 1893., sebesült; Terhes György 101. gy. e., sz. 1894., sebesült; Garai II. János 1-es honvédhuzár, sz. 1976., meghalt 1916. szept. 6-án; Szalai Pál Train-Div. No. 13., sz. 1890., orosz hadifogoly.

Békésszentandrásiak: Kallós Sándor hadapród, 101. gy. e., sz. 1886., sebesült; Szabó Árpád 101. gy. e., sz. 1897., sebesült; Uhlyár János 101. gy. e., sz. 1879., orosz hadifogoly.

Öcsödiek: Jépure János honvéd tizedes, sz. 1873., sebesült; Váradi Antal 1-es huszár szakaszvezető, sz. 1890., sebesült.

Kondorosi: Kóczi András, 7. osztr. népfelk., sz. 1873., meghalt 1916, dec. 16-án.

H I R E K

— Üdvözlés. Lapunk tisztelt olvasóinak és munkatársainak boldog pünkösdi ünnepeket kíván a szerkesztő és kiadó.

— Pünkösdi Piros pünkösdi napja nem töltheti el a sziveket zavartalan áhítattal és örömmel. Nehéz napok közepett köszöntött ránk ez az ünnep is. A gazdák borus arccal tekintenek a felhőtlen égre, mely aszályval fenyegeti a szépen induló növényzetet. A remény azonban ne hagyjon el bennünket. Majd csak megerednek az ég csatornáival s hátha elmossák majd ezt a véget érni nem akaró háborút is?

— Helyi bizottsági ülés. Az elmúlt hétfőn délután a szarvasi ev. tanítóképző helyi bizottsága ülést tartott dr. Haviár Gyula alelnök elnökle mellett. A bizottság mély sajnálattal vette tudomásul, hogy érdemes elnöke, Haviár Dani, betegsége folytán az ülésen nem jelenhetett meg. A bizottság a múlt évi számadásokra s a jövő évi költségtervezetre vonatkozó jelentést és előterjesztést tudomásul vette. Az ifjúság részére adandó ösztöndíjak felett is döntött s Piliszky János gyak. isk. h. vezető részére 250 korona tiszteletdíjat szavazott meg. Elhatározta a bizottság, hogy lépéseket tesz a jövő tanév elejét illetőleg a katonaságnak az intézet épületéből való kitelepítésre, amennyiben az I. oszt. női tanulók részére az internátus másképp fel nem használható.

Vizsgálatok a tanítóképzőben. A helybeli ev. tanítóképző hadban levő magántanulóinak s I., II. és III-ad éves növendékeinek vizsgálatai az elmúlt héten mentek végbe jó eredménnyel. Az elnöki tisztelet, mint püspökhelyettes. Bartos Pál ev. lelkész töltötte be sok jóindulattal s odaadó türelemmel. A tanítóképző egyetlen egy III-ad éves növendéke befejező képesítőt e héten tesz.

— Arany János emlékezete. A nagy költőhöz méltó magasztos, szép ünnepélyt tartott az elmúlt vasárnap délelőtt az „Árpád szálló“ disztermében az ev. főgimnázium és az állami polg. leányiskola. Mindkét ünnepélyen tekintélyes számu közönség jelent meg s gyönyörrel hallgatta a szebbnél szebb, soha el nem muló értékű Arany-verseket. Nagyon sikerült és az intézett régi jóhírnevéhez méltó ünnepély volt a főgimnáziumé. Saskó Soma tanár tartalmas, sokat érő felolvasása igen áttekinthető módon ismertette Arany költői munkásságát. Hatáson szavaltak: Sós István VII. o., Liska Jenő VII. o. és Varga László VIII. o. tanulók. Nagyon kedvesek voltak az ifjúsági énekhar által előadott Arany-népdalok is. A főgimnázium ünnepélye után az áll. leányiskoláé következett, gyönyörű műsorral, sok

kedves, szebbnél-szebb szavalattal. Lukes Ilona felolvasásában elragadó melegséggel és közvetlenséggel ismertette Arany János életét és munkásságát. A szép énekszámok nagy hatást értek el s fényes bizonyosságai voltak Salacz Nelly tanítónő karvezetői jeles képességének. Az izr. elemi iskola lelkes ünnepélye szintén jóleső megnyugtató szolgálat arra nézve, hogy még mindig vannak neves, nagyműtű tanítézetek, melyek őszinte lélekkel s méltó kegyelettel tudnak hódolni a nagyok emlékének, békében és háboruban egyaránt.

— Utazás a tizennégyezer korona körül. Felhorkannak, hogy a 14000 koronás tisztviselő fizetésjavítását megkérni. Mintha bizony talán az aspirálna erre a fizetésre, akinek az fáj, hogy ennyi fizetése van másnak? A fizetést nem szokták ingyen adni. A végzett munka értéke szerint kisebb vagy nagyobb fizetés jár. Ki nagyobb fizetést kap, nem az ő vétke, ha értékesebb és eredményesebb munkát tud végezni annál, akit kevesebbel elégitenek ki? Ne irigykedjünk, hanem dolgozzunk. A becsületes munka kis és nagy fizetésű tisztviselőnél egyaránt elvitázhatatlan jogcím a fizetésjavításra. Mert ne azt firtassuk, hogy mennyiért dolgozik valaki, de hogy mint és hogyan?

— Hazahozott hős végtisztviselője. A szarvasi ev. egyház derék és buzgó tanítója, Novodonszky János, a m. kir. 33. népf. gy. e. 3-ik századának örvezetője 1916. aug. 18-án a kárpáti harcokban hősi halált halt. A másfél-évi harctéri küzdelem után megdicsőült tanító hamvait hazaszállították s f. hó 23-án délután, az ó-temető hahottasházából helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra. Különösen megható volt Dankó Soma ig. tanítónak a sírnál elmondott bucsubeszéde, melynek nyomán hangos zokogás támadt. Adjon a Mindenható örök nyugalmat a dicső hősnek s szomorodott feleségének s két árva gyermekének pedig keresztényi megnyugvást. Áldás poraira!

— Hogyan fogják elosztani az ideitermést? A Közélelmezési Tanács és Hivatal behatóan foglalkozik azzal a kérdéssel, miképp kell a legigazságosabban elosztani az ideitermést. Az volna a helyes ha az ideitermést gabonamennyiséget már a cséplésnél rekvirálják a gazdától és a háziszük-

ségletre szánt maximumot mindenütt a Haditermék kirendeltségeinek útján juttassák vissza a termelőknek.

— Mennyi választója van Szarvasnak és környékének? A Képviselőválasztóknak 1918-ik évre érvényes ideiglenes névjegyzéke megállapítást nyerén, e szerint a választók száma a következőképp alakul:

	1917-ben volt	1918-ban lesz
Kondoros	425	438
Szarvas I—a	810	787
Szarvas I—b	164	166
Szarvas II	627	638
Szarvas III.	656	661
Békésszentandrás	394	382
Öcsöd	970	867

— Tüzifa árának maximálása. Hivatalosan foglalkoznak már a tüzifa maximálásával is. A maximálás árai tekintetében konkrét elhatározások még nincsenek. A valószínű, hogy egy vagyon tüzifa árát például 500 korona körüli árban fogják meghatározni s hogy az új rendelet úgy az erdőben lábba álló fa vételárát mint a kitermelési költséget, a nagykereskedő hasznát és a viszonteladó legnagyobb nyereségét is szabályozni fogja.

— Az állam fogja összehozni a párokat. Már készen van az állami házasságközvetítési tervezet. E szerint az állam fogja díszkréten és gyorsan hozni össze a párokat. Főcél lesz az ismeretszerzés megkönnyítése. Másik célja pedig, hogy az üzletszerű közvetítést teljesen kiküszöbölje. Az első ajánlat a házasságra a férfi részéről fog történni, a nő meg szabadon választhat s választását senki sem fogja ellenőrizni. Az esetleges visszautasításról pedig csakis az esküt tett házasságközvetítő tisztviselő fog tudni. A házasodni akarókról törzslapokat állítanak ki s egészségi bizonyítványt és fénykép is mellékelendő. Ha a nő nyolcz nap után sem küldi vissza a férfi törzslapját, ez azt fogja jelenteni, hogy a házasságkötési szándék teljesen komoly. Nyolcz napon belül többen is ajánlatot tehetnek egy nőnek.

— Jönnek a német diákok. Itt az alkalom németül megtanulni. A jegyző ugyanis az alábbi felhívást intézi a szarvasi lakossághoz: „Békésvármegye alispánjának rendelete folytán felhívom a polgártársakat, és különösen a jobb módú urialakokat, sziveskedjenek alulírott nál f. évi június hó 4-ig jelentkezni, akik az ideitermés-

idejére egy-egy németországi 12—16 éves tanuló hajlandók magukhoz fogadni dijtalanul. Az egyesekre nézve csekély áldozat ez, összegezve óriási segítséget jelent a nagy megpróbáltatásnak kitett német nemzet számára és ezért bizalommal számíthatok a nagyérdemű közönség sokszor tapasztalt támogató közreműködésére.

Kollár Lajos
főjegyző.

— A diáksapka ismét feléledt. A szarvasi ev. főgimnázium növendékei között lelkes mozgalom indult meg aziránt, hogy a diáksapka viselését ismét felelevenítsék. Az összetartandóság és bajtársi együttérzés szempontjából is üdvös hatású egyensapka viselése már megkezdődik a jövő tanév elején.

— Miért volt szükség az új népszámlálásra? Hát azért, mert végre tudni akarják, mennyien vagyunk, mennyi enivaló kell az élő emberek és állatoknak s tehát a legközelebbi terméshozamot is összeadva, kiszámítják, elég lesz-e az egy újabb évre: ahoz szabják majd az új termésből való eleség adagait.

— Ahol adót vetnek a kártyára is. A kártya megérdemli, hogy békében is súlyos adót vessenek reá, mivel sok család boldogságának és jólétének a megromtója. Épen azért nagyon huánus, okos az eszéki tanács javaslata mellyel a svájci kártyára egy, a francia kártyára pedig 5 korona adót óhajt kivettetni.

— A honvéd név honvéd marad. A király rendelete szerint német nyelvű iratokban is a honvéd nevet nem szabad német névvel jelölni, hanem magyarul „honvéd“-nek kell írni. A németek tehát ezt a megjelölést kötelesek használni „Königlicher ungarische Honvéd.“

— A szarvasi hivatalnokok beszerzési csoportja. A pénzügyminiszter a főispánhoz intézett leiratában utalva arra, hogy egyes helyeken a múlt évben alakított beszerzési csoportok a szükségletek biztosítása és ezzel a közellátás lebonyolítása körül szép eredményeket értek el, kívánatosnak mondja, hogy a vármegyében székelő közhivatalok alkalmazottai is ily beszerzési csoporttá alakuljanak.

A szarvasi hivatalnokok körében szintén mozgalom indult meg ily beszerzési csoport alakítása ügyében.

— Népünnepély és műkedvelői előadás. Az „Iparos Ifjak Önképzőköre“ ma délután az Erzsébet-ligetben

ÓVÁS!

Rájöttem hogy az általam gyártott

„MODIANO-KLUBSPECIALITÉ“-szivarkahüvelyek

utánzatai vannak forgalomban, amelyek ellen egyedüli védelem a védjegy és aláírásom pontos megfigyelése.

Védjegy.

jótekonycélú népünnepélyt rendez, d. u. két óraker 40 fillér belépti díj mellett. Este a szinkörben műkedvelői előadás és utána táncmulatság lesz.

— Ünnepi szent beszéd. Ma délelőtt az izr. templomban Dr. Friedmann Ernő főrabbi ünnepi szentbeszédet tart.

— A község a tanítónőképzőnek. A tanítónőképző segélyezése ügyében pénteken tanácskozott a kiküldött bizottság, javaslata az, hogy a község 3 hold földet, 50000 korona alapítványt s évi 2500 kor. segélyt adjon a tanítónőképzőnek.

— Az ev. egyház hadikölcsönjegyzése. A szarvasi ev. egyház a 6-ik hadikölcsönre 30.000 koronát jegyzett. Dicséretes áldozatkészség.

— Árvaházügyi bizottság. Az ev. egyház preszbiteriuma elhatározta, hogy megalakítja az árvaházügyi és a jubileumi ünneprendező bizottságot, a reformáció 400 éves évfordulójának megünneplését illetőleg.

— A gyakorló iskola vizsgája megvolt. A tanítóképzővel kapcsolatos gyakorlóiskola vizsgája szombat egy hete délelőtt folyt le az intézeli zeneteremben, a szülők lelkes érdeklődése mellett. A gyermekek értelmes, szép feleletei lelkiismeretes, odaadó évi munkásságát dicsérik a jeles vezető-tanítónak, Piliszky Jánosnak. A vizsga befejeztével Nikelszky Zoltán igazgató lelkesítő beszédet intézett a gyermekekhez.

— Évzáróünnepély. A szarvasi áll. elemi és polg. leányiskola vizsgálatai f. hó 21., 22., 23., 24. és 25-én folytak le s a tanévvel tegnap délelőtt tartott, igen szépen sikerült záróünnepélyvel fejezte be, melyen úgy a szülők, mint a tanügy lelkes hívei, nagy számmal vetiek részt. Az ünnepélyen a szarvasi kulturélet fáradhatatlan és nagyérdemű munkása, Weinberger Fanni tartalmas és tanulságos igazgatói jelentést terjesztett elő. Sok szép szavalt és énekszám is volt. Az erdélyi falvak és a létesítendő hadiárvaház javára jelentékeny önkéntes adomány folyt be ez ünnepélyen. A szarvasi áll. elemi és polg. leányiskola méltán tartható a szarvasi tanítézetek elitjének.

— Rajzkiállítás. A helybeli ev. főgimnázium növendékeinek rajzkiállítása az elmúlt vasárnap délután volt megtekinthető az intézet rajztermében. A kiállítás iránt a szülők és a közönség érdeklődése oly nagy volt, hogy a kiállítási terem szűknek bizonyult. A sok szép krétarajz, víz- és olajfestmény, szénrajz stb. Kutlik Endre szaktanár kiváló oktatói képességét, tudását és művészi ízlését bizonyítják, míg a rendes iskolai rajzok Sas István rajz-tanár szakértelmét dicsérik. A tehetsé-

ges ifjak közül főleg Balog válik ki önnálló felfogásával. Tull Ödön képe után készült impresszionista stílusú festménye a tárlat legsikerültebb darabja volt. Zsolnay pasztellje (öreg női fej) szintén tehetséges alkotás, ugy Soós több sikerült olajfestménye és Kuchta képei. Plencner, Mocskonyi stb. csendéleti képekkel jeleskedtek.

— Az új termés eladása és vétele. Kormányrendelet szerint tilos és semmis az olyan szerződés, mely a magyar szent korona országaiban az 1917. évben várható következő mezőgazdasági terményeknek: buzának, rozsnak, kétszeresnek, árpának, zabnak, kölesnek, tengerinek, hüvelyesnek és repcének általánosan történő, vagy az ily termésnek meghatározott áron való adásvételére vonatkozik. E termények előre eladása és vétele is tilos. A rendelet áthágó hat hónapig terjedhető elzárást és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetést kaphat.

— A hereföldek aranyat teremnek. Valóságos aranybányának tekinthető a hereföld, így pl. a szarvasi ev. egyház földjén termelt heréért holdanként 1000 koronát adtak. Szóval néhány hold hereföld uri jólétet biztosíthat.

— Tanévzáró Istentisztelet. Az ev. főgimnázium tegnap délelőtt az ev. ótemplomban tanévzáró istentiszteletet tartott. A gazdag eszményi tartalmú szentbeszédet Mendői Lajos vallásnár mondotta. Istentisztelet után az urasztalához járultak a növendékek és a tanári kar.

— Primícia Szarvason. Junius hó 17-én d. e. 10 óraker bensőségteljes ünnepe lesz a szarvasi kath. hívőknek. Kálló Ferenc IV. éves theologus, a nagyváradi hittudományi iskola jeles tehetségű növendéke, Kálló Gyula szarvasi róm. kath. tanító fia, a helybeli plébánia-templomban első szentmise áldozatát fogja bemutatni. Manuduktur Fetzler József plébános lesz, az ünnepi beszédet pedig Zahoray József csorvási plébános, egykori szarvasi s. lelkész tartja. A primícia iránt nagy az érdeklődés a kath. hívők között.

Mozi az Árpád-szállóban.

Ismét egy jól sikerült hétről adhat számot a mozi. Vonzó, érdekesítő darabok szerepeltek műsorán. A szép számok közül különösen ki kell emelnünk a múlt vasárnap bemutatott „Korlát” c. két felvonásos drámát és főképen a nagy szenzációt keltett csütörtöki darabot, a „Fekete szívórvány”-t melynek frenetikus hatása volt, megrázó jeleneteivel. A jelenlegi ünnepi műsort nem kell külön dicsérnünk. Kifünő számai előre biztosítják a sikert s a bizton remélhető legteljesebb érdeklődést.

CSARNOK

Zemetés.

— Irta: Kósza deák. —

Percekig tartott ez a mélézás. A fali óra harangkongása zavarta fel. És akkor olyan érzés szállt a szívébe, mint amikor elkövetkezik az utolsó óra. Mintha fekete libériás ember lépett volna a szobába és szóflanul borítaná a legkedvesebb arc fölé a koporsófedeleit, hogy aztán eltűnjék az örökre az életben. Az ablak alatt egy kocsit haladt az állomás felé, de neki úgy tetszett, mintha látná a kárpitos kocsit s a négy tollbóbitás fekete lovat. És a távolodó kocsit elhaló zöreje úgy rémlett, mintha itt állott volna meg a kapu előtt.

Fáradt volt.

Nehéz, vontatott sóhaj kelt kebléből. De aztán felkelt és felcsavarta a villamos lámpát.

És a fehér fény oly gyógyítóan hatott hangulatára.

Határozott mozdulattal, biztos kézzel bontotta fel a csomagot mely előtte eddig érintetlenül hevert.

Tul volt a legnagyobb csatán melyet valaha meg kellett vívnia. Már nyugodtan cselekedett.

Folytatjuk.

Szerkesztői üzenetek.

P. S. Térszűke miatt csupán annyit közölhetek, hogy újabb beküldött versei szintén komoly figyelmet érdemelnek. A közlés idejére vonatkozólag, a sok közlendő miatt, határozott ígéretet nem tehetek. Csak türelem!

Ma 1917. május 20-án

Teffert Károly, dr. Szemző Imre

gyógyszertára nyitva.

Eredeti svéd gyávmányu

WIKING aratógépeket

kaszáló, marokrakó és kévekötőgépeket szállít a

Magyar Általános
gépgyár R.-t.

BUDAPEST, VI., Váci-utca 141. TELEFON 45-15.

Sírgöncyint :
Magomobil. Nagy tartalékrész raktár.

A szentesi határban mucsiháton 100 holdas jó minőségű fekete talajú föld terméssel vagy anélkül előnyös feltételekkel **ELADÓ**. Értekezni leket Német Jenő kereskedő tulajdonosnál Szentesen

